

תּוֹסֵפֶת א יוֹמִית

בְּהַנְהִיחַ הַחֹדֶשׁ לְפִי נִסְחָאוֹת מְדִיקוֹת וּבְנִקּוֹד מְלֵא

כְּפִי תִקְנֵת וְהַדְרַכַּת

מֶרֶן מוֹהֲרָא'שׁ זי"ע

הַלְמוּד לְשִׁבּוּעַ פְּרִשְׁתַּת הַצִּוּוּה, ג - ט' אֶדְר תִּשְׁע"ה

מִסְכַּת סְנֵהֲדְרִין (ה - יד)

יָצָא לְאוֹר מוֹצְאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה תִּשְׁע"ה
עַל יְדֵי תַלְמִידֵי מְתִיבְתָא 'הַיְכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְּרַסְלָב

עִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

יום ראשון, ג' אדר תשע"ה

רמב"ם

אשוח: ב, ג,
ד

ירושלמי

מעשר שני ד.

בבלי

כתבות כ.

הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק שמיני

א. כל סנהדרין שיש בה שנים יודעים לדבר וכלם ראויין לשמוע – ראויים לעשות סנהדרין. שלשה – בינונית. ארבעה – חכמה. סנהדרין היתה בחצי גרן עגולה, כדי שיהו ראויין זה את זה. הנשיא יושב באמצע וזקנים יושבים מימינו ושמאלו. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: בשתיה רבן גמליאל יושב בבית דין ביבנה, אבא יושב בימינו וזקנים משמאלו, מפני מה אחד יושב מימינו של זקן? מפני כבודו של זקן! שלש שורות

שֶׁל תִּלְמִידֵי חֲכָמִים יוֹשְׁבִים לְפָנֵיהֶם, גְּדוֹלִים בְּרֵאשׁוֹנָה וּשְׁנָיִים
 בְּשֵׁנִיָּה, וּשְׁלִישִׁים בְּשְׁלִישִׁית, מִכָּאן וְאֵילָף לֹא הָיָה שָׁם סֵדֶר
 אֲלֵא כָּל הַקֶּדֶם אֶת חֲבֵרוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת – זָכָה. שׁוֹמְרֵי
 הַדֵּינָיִם וְהַגְּדוּן, וְהַעֲדִים, זִמְמִיָּהֶם וְזִמְמֵי זִמְמִיָּהֶם – עוֹמְדִין
 מִשׁוֹרֵה הַחִיצוֹנָה וְלָעָם, וְלֹא הָיוּ צָרִיכִים לִידַע אֵיזוֹהוּ גְּדוּן, מִפְּנֵי
 שְׁמַעְמִידִים אוֹתוֹ שְׁנֵי לְעֵד הָרֵאשׁוֹן.

ב. בַּיַּצֵּד אוֹמְרָא? שְׁמָא תֵּאמַר רְאִינוּהוּ שְׂרָץ אַחַר חֲבֵרוֹ וְסִיף
 בְּיָדוֹ, נִכְנַם מִפְּנֵי לַחְנוּת, נִכְנַם אַחֲרָיו לַחְנוּת, וְנִכְנַסְנוּ אַחֲרָיו
 וּמִצְאָנְהוּ הָרוּג וְסִיף בְּיַד הָרוּצֵחַ, וּמִטְנַף דָּם! שְׁמָא תֵּאמְרוּ: אִם
 לָאוּ? מִי הָרְגוֹ? אָמַר שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּה: אֲרָאָה בְּנַחְמָה אִם לֹא
 רְאִיתִי אֶחָד שְׂרָץ אַחַר חֲבֵרוֹ וְסִיף בְּיָדוֹ, נִכְנַם מִפְּנֵי לַחְרָפָה,
 וְנִכְנַם אַחֲרָיו, וְנִכְנַסְתִּי אַחֲרָיו וּמִצְאָתִיהוּ הָרוּג וְהַסִּיף בְּיַד
 הָרוּצֵחַ, וְהַסִּיף דָּם. נִמְתִּי לוֹ: רְשָׁעִי! מִי הָרְגוֹ לָזֶה? אֲרָאָה
 בְּנַחְמָה אִם לֹא אוֹ אֲנִי אוֹ אֶתָּה הָרְגָנוּהוּ, אֲכַל מַה אֶעֱשֶׂה לָּךְ?
 דָּאִין דִּינָךְ מְסוּר בְּיָדִי, שְׁחַרֵי אִמְרָה תוֹרָה (דְּבָרִים יט): "עַל פִּי
 שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יוֹמֵת הַמֵּת", אֲלֵא יוֹדַע

מִחֻשְׁבוֹת הוּא יִפְרַע מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ, לֹא זֶה מִשָּׁם עַד שֶׁנִּשְׁכַּחוּ נְחֹשׁ וְכַתּוּב.

ג. אָדָם נִבְרָא יְחִידִי בְּעוֹלָם, וְלָמָּה נִבְרָא יְחִידִי בְּעוֹלָם? שְׁלֹא יִהְיוּ צְדִיקִים אוֹמְרִים: "אָנוּ בְּנֵי שָׁל צְדִיק!" וְשְׁלֹא יִהְיוּ רְשָׁעִים אוֹמְרִים: "אָנוּ בְּנֵי שָׁל רְשָׁע!" דְּבַר אַחֵר: לָמָּה נִבְרָא יְחִידִי: שְׁלֹא יִהְיוּ מְשַׁפְּחוֹת מִתְגַּדְּלוֹת זֶה בְּזוֹ, וְכֵן עֲכָשׁוּ שֶׁנִּבְרָא יְחִידִי מִתְגַּדְּלוֹת זֶה בְּזוֹ, אֵילּוּ נִבְרָא שְׁנַיִם עַל אַחַת כְּפֹה וְכַמּוֹה! דְּבַר אַחֵר: לָמָּה נִבְרָא יְחִידִי? מִפְּנֵי הַגְּזֻלָּנִין וְהַחֲמֻסְנִין, וְכֵן עֲכָשׁוּ שֶׁנִּבְרָא יְחִידִי - גְּזֻלָּנִין וְחֲמֻסְנִין, אֵילּוּ נִבְרָא שְׁנַיִם עַל אַחַת כְּפֹה וְכַמּוֹה! דְּבַר אַחֵר: לָמָּה נִבְרָא יְחִידִי? לְהַגִּיד גְּדֻלַּתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבְּחֻמְתָּם אֶחָד בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּמִחֻמְתָּם אֶחָד יֵצְאוּ חוֹתְמוֹת הַרְבֵּה, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב לח): "תִּתְּהַפֵּךְ כְּחֹמֶר חוֹתָם" וְגו'. מִפְּנֵי מַה אֵין פְּרָצוּפוֹתֵיהֶן דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה? מִפְּנֵי הַרְפָּאִים, שְׁלֹא יִהְיֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד קוֹפֵץ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֵבְרוֹ, וּבֹא עַל אִשֶׁת אִישׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב לח): "וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם" וְגו'. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁנֵה מְקוֹם

מראה פנים דעת וקול, מראה פנים ודעת - מפני החמסנין
והגזלנין. קול - מפני הערוה.

ד. אדם נברא בערב שבת, ולמה נברא באחרונה? שאם תזוה
דעתו עליו, אומר לו: "יתוש קדמך במעשה בראשית!" דבר
אחר: פדי שיפנס למצוה מיד. דבר אחר: פדי שיפנס לפעודה
מיד. משלו משל, למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שבנה
פלטרין, וחצבה, והתקין סעודה, ואחר כך זמן האורחים. וכן
הוא אומר (משלי ט): "חכמת נשים בנתה ביתה חצבה עמודיה
שבעה". "חכמת נשים בנתה ביתה" - זהו מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא, שבנה כל העולם פלו בחכמה. "חצבה
עמודיה שבעה" - אלו שבעת ימי בראשית. "טבח טבח
מסכה יינה" - אלו ימים ונהרות ומדברות ושאר כל צרכי
עולם, ואחר כך "שלחה נערותיה תקרא" - זה אדם וחוה.

יום שני, ד' אדר תשע"ה

רמב"ם

אשוח: ה, ו,
ז

ירושלמי

מעשר שני ה

בבלי

כתבות כא

הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסקנת מנהדרין פרק תשיעי

א. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מסייעין את העד ממקומו
בשביל שתתארח דעתו עליו. רבי יוסי אומר: לא היו צריכין
לומר באיזה שבוע? באיזו שנה? באיזה חודש? בכמה בחודש?
אלא באיזה יום? באיזה חודש? באיזו שעה? באיזה מקום?
מכירין אתם אותם? התרתם בו? בפנה הרגו? בסוף הרגו?
במקל הרגו? על שוקיו הכהו? או על צפור נפשו הכהו? להיכן
היו פניו הפוכות בשעה שהרגו? אחד אומר 'בשנים בחודש',

ואחד אומר 'בשלושה בחדש' – עדותן קימת, שאין הכל בקי אין בעבור. אחד אומר 'בשתי שעות', ואחד אומר 'בשלוש שעות' – עדותן קימת, שאין הכל בקי אין בשעות, אחד אומר 'בשלוש שעות', ואחד אומר 'בחמש' – עדותן בטלה. ורבי יהודה אומר – קימת. אחד אומר 'בחמש', ואחד אומר 'בשבע' – עדותן בטלה, שהכל יודעין שבהמש חמה במזרח, ובשבע חמה במערב.

ב. נמצא עדותן של עדים מכוננת, הגדול שבדיינים פותח בזכות, וחברו מסיעו. מציאו לו זכות – פטרוהו. אם לאו – מעבירין אותו, ולמחר מזדווגין זוגות, וממעטים במאכל, ולא היו שותין יין, ונושאים ונותנים בפרשת הענין כל הלילה. ואם היה רוצה, נושאים ונותנים בפרשת רוצה, ואם היה מגלה עריות נושאים ונותנים בפרשת מגלה עריות, ולמחר משכימין וקאים לבית דין, תחזינן קורין כל אחד ואחד בשמו – פלוני ופלוני. מזכה הייתי ועכשו מזכה אני – מקבלין אותו. מחיב הייתי ועכשו מחיב אני – מקבלין אותו. מזכה הייתי ועכשו מחיב אני – אין מקבלין אותו. מחיב הייתי ועכשו מחיב

אָנִי - אוֹמְרִים לוֹ: 'לִמַּד דְּבָרֶיךָ בְּבִתְחִלָּה. טָעָה אֶחָד בְּדַבְּרֵי מִן הַמְּזִבִּין - סוֹפְרֵי הַדִּינָן מְזַבְּרִין אוֹתוֹ. מִן הַמְּחִיבִין - אֵין סוֹפְרֵי הַדִּינָן מְזַבְּרִין אוֹתוֹ, אֲלָא אוֹמְרִין לוֹ: לִמַּד דְּבָרֶיךָ בְּבִתְחִלָּה. אִם מֵצֵאוּ לוֹ זְכוּת - פְּטָרוּהוּ. אִם לָאוּ - עוֹמְדִין לְמַנְיָן, שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשָׁה מְזֻבָּים וְשְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה מְחִיבִין - זַכָּאֵי. שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשָׁה מְחִיבִים וְשְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה מְזֻבָּים - דְּנִין אֱלוֹי בְּנֶגְדַּת אֱלוֹי, עַד שְׂיֵאמַר אֶחָד מִן הַמְּחִיבִין - רוּאָה אָנִי אֶת דְּבָרֵי הַמְּזֻבִּין. אָמַר אֶחָד מִן הַתְּלֻמִּידִים: יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עָלְיוּ זְכוּת - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת, וּמַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ עַמְהוּ, אִם יֵשׁ מִמֶּשׁ בְּדַבְּרָיו - פְּטָרוּהוּ, וְלֹא הָיָה יוֹרֵד מִשֵּׁם עוֹלָמִית, וְאִם לָאוּ - לֹא יֵרֵד מִשֵּׁם כָּל הַיּוֹם, שְׁלֹא תִּהְיֶה עֲלֵיתוֹ יְרִידָה. הוּא שְׂאֵמַר יֵשׁ לִי לְלַמֵּד עַל עֲצָמֵי זְכוּת - שׁוֹמְעִין לוֹ. חוֹבָה - מִשְׁתַּקִּין אוֹתוֹ בְּנִזְיָפָה. הָעֵד, אֵין מְלַמֵּד עָלְיוּ לֹא זְכוּת וְלֹא חוֹבָה. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: מְלַמֵּד זְכוּת וְאֵין מְלַמֵּד חוֹבָה. שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזֻבִּין וְאֶחָד עֶשֶׂר מְחִיבִין - זַכָּאֵי. שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְחִיבִין וְאֶחָד עֶשֶׂר מְזֻבִּין - יוֹסִיפוּ הַדִּינָנִים, עַד שְׂיִכְרִיעַ אֶחָד לְזְכוּת וְשְׁנַיִם לְחוֹבָה. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: יַחְזְרוּ וְיִמְנּוּ בְּבִתְחִלָּה,

פעם ראשונה שניה ושלישית, בין שיש ממש בדבריו בין שאין ממש בדבריו, מכאן ואילך, אם יש ממש בדבריו – שומעין לו, ואם לאו – אין שומעין לו.

ג. הרוגי בית דין יש להם חלק לעולם הבא, מפני שמתודין על עונותיהן, רחוק מבית הסקילה עשר אמות, ואמרוין לו: התודה! ומעשה באחד שיצא לפקל, אמרו לו: התודה! אמר: תהא מיתתי בפרה על כל עונותי, ואם עשיתי כן – אל יפחל לי ויהיה בית דין של ישראל נקי, וכשבא דבר אצל חכמים – זלגו דמעות. אמרו להם: להתחזירו אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא תרי דמיו תלוין בעדיו, וכן הוא אומר (דברי הימים-א ב, ו): "ובני זרח זמרי ואיתן וחימן וכלכל ודרדע בלם חמשה", וכי אין יודעים שבלם חמשה? אלא מלמד שאף עכן הוא עמהם לעולם הבא. רחוק מבית הסקילה ארבע אמות מפשיטין את בגדיו, האיש מכסים אותו פרק מלפניו, והאשה פרק מלפניה ופרק מאחריה, מפני שהאשה בלה ערוה; דברי רבי יהודה שאמר משם רבי אליעזר. וחכמים אומרים: האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. בית הסקילה תיה גבוה

שתי קומות, והוא קומה אחת - הרי שלש קומות. רבי שמעון
 בן אלעזר אומר: אכן היתה שם, ויש בה משאוי שנים, נוטל
 ונותנה על לבו, כדי לקיים בו מצות סקילה. וכשתולין - אחד
 קושר ואחד מתיר, כדי לקיים בו מצות תליה. היה רבי מאיר
 אומר: מה תלמוד לומר (דברים כא, כג): "כי קללת אלהים תלוי",
 משלו משל, למה הדבר דומה? לשני אחים דומים זה לזה, אחד
 שר על כל העולם, ואחד יצא לסמים. לאחר זמן, נתפס זה
 שיצא לסמים, היו צולבין אותו על הצלוב, והיה פל עובר ושב
 אומר: דומה שהשר צלוב, לכך נאמר: "כי קללת אלהים תלוי",
 סיף שנתהרג בו, סוּדָר שנתַנַּק בו, אבן שנסקל בה, ועין שנתלה
 עליו - בלן טעונין קבורה, ולא היו קוברין אותו עמו. נתאכל
 הבשר, שלוחי בית דין מלקטין את העצמות, וקברים אותו
 בארזין, אפלו מלך שבמלכים לא היו קוברין אותו בקברי
 אבותיו, אלא בקברי בית דין, שני קברות היו מתקנין לבית
 דין, אחד לנסקלין ולנשרפין, ואחד לנחנקים ולנהרגים. וכן דוד
 אומר (תהלים כו, ט): "אל תאסף עם חטאים נפשי" וגו', ארבע
 מיתות נמסרו לבית דין - סקילה, שרפה, הרג ונחנק. הרשות -

לא נתן לה אלא סוף בלבד. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק:
 תינוק הייתי, והייתי רוכב על כתפו של אבא, וראיתי בת כהן
 שזנתה בירושלים, והקיפוה חבילי זמורות ושרפוה. אמרו לו:
 תינוק היה, ואין עדות לתינוק. רבי יהודה אומר: הרי אומר
 (ויקרא יט, יח): "ואתבת לרעה כמוד" – ברר לו מיתה יפה
 שבמיתות! ביצד עושין לו? מניח ראשו על הסדן וקוצץ
 בקופיץ. אמרו לו: אין מיתה מנוולת מזו. אמר להם: ודאי אין
 מיתה מנוולת מזו, אלא משום שנאמר (ויקרא יח, א): "ובחקותיהם
 לא תלכו".

יום שלישי, ה' אדר תשע"ה

רמב"ם

אשוח: ח, ט,

ירושלמי

מעשר שני ו

בבלי

כתבות כב

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק עשירי

א. רבי יהודה אומר: תבא על האם – אינו חיב אלא משום
האם בלבד. וכן היה רבי יהודה אומר: תבא על אשת אב –
אינו חיב אלא משום אשת אב בלבד. תבא על האם, אלמנה
לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, או שהיתה אנוסתו
ומפותתו של אביו, או שהיתה אחת מכל העריות של אביו –
חיב. תבא על אשת אב, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה
לכהן הדיוט – חיב. אנוסתו ומפותתו של אביו – פטור. או

שְׁהִיְתָה אַחַת מִכָּל עֲרִיזוֹת שֶׁל אָבִיו – פְּטוּר. הֵבֵא עַל אַחוֹתָיו –
 חַיֵּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם אַחוֹתָיו, וּמִשּׁוּם בֵּת אִשְׁתּוֹ אָב. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינִי חַיֵּב אֶלָּא מִשּׁוּם אַחוֹתָיו בִּלְבַד. וְכֵן הֵבֵא עַל
 פִּלְתוֹ, הֵבֵא עַל הַזְכוּר, בֶּן תִּשְׁעַ שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד, וְהֵבֵא עַל
 הַבְּהֵמָה, בְּדִרְבָּה וְשֵׁלָא בְּדִרְבָּה. הָאִשָּׁה הַמְּבִיָּאה אֶת הַבְּהֵמָה
 בְּדִרְבָּה וְשֵׁלָא בְּדִרְבָּה.

ב. וְהָעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, אֶחָד הָעוֹבֵד וְאֶחָד הַמְּזוּבָח, וְאֶחָד
 הַמְּקַטֵּיר וְאֶחָד הַמְּנַסֵּף, וְאֶחָד הַמְּשִׁתְּחוּה, וְהַמְּקַבְּלוֹ עָלָיו לְאֵלוֹת,
 וְאוֹמֵר לוֹ: 'אֵלֵי אַתָּה! הַצִּילֵנִי!' כֵּלֵן בְּסִקִּילָה. הָעוֹשֶׂה עֲבוּדָה
 זָרָה, הַמְּתַתֵּף וְהַמְּעַמִּיד, הַסֵּף, הַמְּקַנְחַת, הַמְּגַרֵד – עוֹבֵר בְּלֹא
 תַעֲשֶׂה. אֲבָל אֵינֶן חַיִּבִּים קְרָבָן, אֶלָּא עַל דְּבַר שְׂיִישׁ בּוֹ מַעֲשֶׂה,
 כַּגֹּזֵן הַמְּזוּבָח וְהַמְּקַטֵּיר וְהַמְּנַסֵּף, וְהַמְּשִׁתְּחוּה. אֲבָל הַמְּגַפֵּף,
 וְהַמְּנַשֵּׁק, הַמְּכַבֵּד, הַמְּרַבִּיץ, הַמְּלַבִּישׁ וְהַמְּנַעִיל, וְהַמְּעַטִּיף –
 הֲרִי אֵלֹו בְּאַזְהָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֲרִי הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים א יט,
 יח): "וְהִשְׁאֲרֵתִי בְּיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל הַבְּרָפִים אֲשֶׁר לֹא
 כָּרְעוּ לַבַּעַל וְכָל הַפֶּה אֲשֶׁר לֹא נָשַׁק לוֹ" – מִקִּישׁ נְשִׁיקָה

לקריעה, מה פריעה - חיבין עליה, אף נשיקה חיבין עליה.
ובמה היא מיתתן? בידי שמים.

ג. הנותן מזרעו למלך - אינו חיב עד שימסר למלך, ויגביר
באש. מסר למלך ולא הגביר באש, הגביר באש ולא מסר -
אינו חיב עד שימסר למלך ויגביר באש, ואינו חיב עד
שיגביר בדרך, הגביר ברגליו - פטור. ואינו חיב אלא על
יוצאי יריכו, המגביר את אביו ואת אמו, ואת אחיו ואת
אחותו - פטור. המגביר עצמו - פטור. ורבי אלעזר ברבי
שמעון מחיב. אחד מולך ואחד שאר עבודה זרה - חיב, ורבי
אלעזר ברבי שמעון אומר: אינו חיב אלא משם מולך בלבד.
בעל אוב - זה פיתום, המדבר מבין פרקיו, ומבין אצילי ידיו.
ידעוני - זה השם עצם של ידעוני בפיו - הרי אלו בסקילה,
והנשאל בהן באזרה. "דורש אל המתים" - זה המעלה
בזכורו. אחד המעלה בזכורו, ואחד הנשאל בגלגלת, מה בין
מעלה בזכורו לנשאל בגלגלת? שהמעלה בזכורו אינו עולה
בדרך, ואינו עולה בשבת, והנשאל בגלגלת - עולה בדרך
ועולה בשבת.

וסקלוהו, פותחין את דינו ביום וגומרין אף בלילה. פותחין וגומרין בו ביום, בין לזכות בין לחובה, מפנין על פי עד אחד, בין לזכות בין לחובה, הכל מלמדין זכות וחובה. המלמד זכות – יכול לחזור וללמד חובה. הפרים, ומי שלא ראה לו בנים – יושבין בדינו. ורבי יהודה מוסיף את האכזרי.

יום רביעי, ו' אדר תשע"ה

רמב"ם

אשות: יא,
יב, יג

ירושלמי

מעשר שני ז

בבלי

כתבות כג

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסקנת סנהדרין פרק אחד עשר

א. ושאר חיבי מיתות בית דין, אין ממיתין אותם אלא על פי עדים והתראה, עד שיודיעוהו שחיב מיתה בבית דין. רבי יוסי

ברבי יהודה אומר: עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא מת, בין
 שהתרו בו כל עדיו, ובין שהתרו בו מקצת עדיו – חייב. ורבי
 יוסי פוטר, עד שהתרו בו כל עדיו, שנאמר (דברים יט, טו): "על
 פי שני עדים או שלשה עדים" – עד שיהיו פי שני עדים
 מתרין בו פאחד. מודים חכמים לרבי יוסי שאם התרה בו
 הראשון והלך לו, השני והלך לו – שהוא פטור. מתרין בו
 ושותקים, מתרין בו ומרביץ בראשו, אף על פי שאמר "יודע
 אני" – פטור, עד שיאמר: "יודע אני ועל מנת כף אני עושה".
 ביצד? ראוהו שמחלל את השבת, ואומרים לו: הוי יודע
 שהשבת "מחלליה מות יומת", אף על פי שאמר 'יודע אני' –
 פטור, עד שיאמר 'יודע אני ועל מנת כף אני עושה'. ביצד?
 שהורג את הנפש, ואומר: 'הוי יודע שהוא בן ברית', ונאמר
 (בראשית ט, ו): "שפך דם האדם באדם דמו ישפך" וגו', אף על פי
 שאמר: 'יודע אני' – פטור, עד שיאמר: 'יודע אני ועל מנת בן
 אני עושה'. רבי יוסי אומר: הוא שיתודה בעצמו – פטור,
 שנאמר (דברים יט, טז): "לענות בו סרה" – שיתחרו בו אחרים
 ולא שיתודה הוא בעצמו.

ב. רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: המדיח – הרי זה בחנק. אומר רבי עקיבה: שלש מאות הלכות היתה רבי אלעזר שונה במכשפה, ולא למדתי מפניו אלא שני דברים. שנים מלקטין קשואין, אחד לוקט – פטור. ואחד לוקט – חייב. העושה מעשה – חייב. האוחז את העינים – פטור. בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. למה נכתב? אלא לומר דרש וקבל שכר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בדין הוא, הבת ולא הבן, אלא גזרת המלך היתה. בן סורר ומורה, אפלו העלה על שלחנו בשלמה בשעתו – אין נעשה בן סורר ומורה, עד שיתן לתוך פיו בשעור, או עד שיאכל בחכרה, שהוא פיוצא בו.

ג. בן סורר ומורה, מתרין בו בפני שלשה, שנאמר (דברים כא): "ותפשו בו" וגו' ואמרו אל זקני עירו" – מצוה בזקני עירו. "בגנו זה" – זה האיש לקח בפניכם. דבר אחר: "בגנו זה" – פרט לשפרח ובא משנהגדיל. "בגנו זה" – פרט לשפת אחד מן הדינין. דבר אחר: "בגנו זה" – מלמד שאחד מן הראשונים מצטרף עם האחרונים, לחיבו מיתה. בן סורר ומורה וזמן ממרא על פי בית דין, ותמסית ותפדיח, ונביא תשקר, ועדים

זוממין – אין ממיתין אותן מיד, אלא מעלין אותן לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותן עד הרגל, וממיתים אותן ברגל, שנאמר (דברים יז, יג): "וכל העם ישמעו ויראו" וגו'; דברי רבי עקיבה. אמר לו רבי יהודה: וכי נאמר: "וכל העם יראו ויראו", והלא לא נאמר אלא "וכל העם ישמעו ויראו", למה מענין דינו של זה? אלא ממיתין אותו מיד, וכותבין ושולחין לכל המקומות: איש פלוני בן פלוני, נגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדיו, וכו' וכו' עשה, וכו' וכו' עשו לו.

ד. רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: הנזיר והכהן והעשר והחכמה, והשיבה, והתפארת, וקנים לצדיקים – נאים להם ונאה לעולם, שנאמר (משלי טז, לא): "עטרת תפארת שיבה" וגו'. ואומר (שם יז, ו): "עטרת זקנים בני בנים" וגו'. ואומר (משלי כ, כט): "תפארת בחורים כחם וחדר זקנים שיבה". ואומר (ישעיהו כד, כג): "ונגד זקניו כבוד". רבי שמעון בן מנסיא אומר: אלו שבע מדות שמונו חכמים בצדיקים – בלן נתקיימו ברבי ובבניו.

ה. הבא במחֶתֶרֶת, אם בא לְהִרְוֹג - מִצִּילִין אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ. לְטוֹל
 מְמוֹן - אִין מִצִּילִין אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ. סִפֵּק בָּא לְהִרְוֹג וְסִפֵּק בָּא
 לְטוֹל מְמוֹן - אִין מִצִּילִין, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, ב): "אם זָרְחָה
 הַשָּׁמֶשׁ עָלָיו דָּמִים לוֹ". וְכִי עָלָיו בְּלֶבֶד חֶמְה זֹרְחָתָּ? וְהֲלֵא עַל
 כָּל הָעוֹלָם בְּלוֹ הִיא זֹרְחָתָּ? אֵלֵא מַה זָרִיחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁהוּא
 שְׁלוֹם לְעוֹלָם, אֵפֶּה זֶה, כָּל זְמַן שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שְׁיֵשׁ שְׁלוֹם הַיְּמֵנוּ,
 בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה - אִין מִצִּילִין אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ, וְכֵל זְמַן שֶׁאִין
 אַתָּה יוֹדֵעַ שְׁאִין שְׁלוֹם הַיְּמֵנוּ, בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה - מִצִּילִין
 אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ. יוֹתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: הָיוּ שָׁם
 בְּדֵי יוֹן וּכְדֵי שָׁמֶן, וּשְׁבָרָן בְּשַׁעַה שֶׁהוּא חָתֵר - חֵיב. הַרְוֹדֵף
 אַחֵר חֶבְרוֹ - מִצִּילִין אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ. בֵּיצֵד מִצִּילִין אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ?
 קוֹטֵעַ אֶחָד מֵאַבְרָיו, אִם אִין יָכוֹל לְעַמֵּד בּוֹ - מְקַדִּים וְהוֹרְגוּ.
 הַרְוֹדֵף אַחֵר תּוֹכוֹר, בֵּין בַּבַּיִת וּבֵין בַּשָּׂדֶה - מִצִּילִין אוֹתוֹ
 בְּנִפְשׁוֹ. אַחֵר נַעֲרָה הַמְּאֹרְסָה, בֵּין בַּבַּיִת וּבֵין בַּשָּׂדֶה - מִצִּילִין
 אוֹתָהּ בְּנִפְשׁוֹ. אֶחָד נַעֲרָה מְאֹרְסָה, וְאֶחָד כָּל עֲרִיּוֹת לְשִׁבְתוֹרָה
 - מִצִּילִין אוֹתָן בְּנִפְשׁוֹ. אָבֵל אִם הִיתָה אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוֹל,
 גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוֹט - אִין מִצִּילִין אוֹתָהּ בְּנִפְשׁוֹ.

וְשֶׁנֶעֱבַד בָּהּ עֲבָרָה - אֵין מְצִילִין אוֹתָהּ בְּנִפְשׁוֹ, וְאִם יֵשׁ לָהּן
 מוֹשִׁיעִין - אֵין מְצִילִין אוֹתָן בְּנִפְשׁוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם
 אָמְרָה: 'הִנִּיחוּ לוֹ' - מְצִילִין אוֹתָהּ בְּנִפְשׁוֹ. וּמִפְּנֵי מַה מְצִילִין
 אוֹתָן בְּנִפְשׁוֹ? שְׂאֵם הָיוּ מוֹחִין בְּיָדָם - בָּאִים עַל עַמְּקֵי
 נַפְשׁוֹתָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוֹק אוֹמֵר: הָעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה -
 מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנִפְשׁוֹ.

יום חמישי, ז' אדר תשע"ה

רמב"ם

אשוח: יד,
טו, טז

ירושלמי

מעשר שני ח

בבלי

כתבות כד

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מוספת סנהדרין פרק שנים עשר

א. ואלו הן הנשפין: הבא על אשה ובתה, ובת בהן עם זיקת
הבעל. בא על אמה, ואחר כך בא על בתה, בא על בתה
ואחר כך בא על אמה – חיב, לפי שלא למדנו לבתו מאנוסתו,
שתהא בשרפה, שנאמר (ויקרא כ, יד): "ואיש אשר יקח את אשה
ואת אמה זמה היא", במי שיש לו בה לקוחין מדבר הכתוב,
תלמוד לומר (ויקרא כא, ט): "ובת איש בהן" מכל מקום. נערה

מאזרסה ובת איש כהן שזנתה במקילה. ורבי שמעון אומר: בשרפה. זנתה עם חמיה במקילה, ורבי שמעון אומר בשרפה.

ב. שמעון התימני אומר: מה האגרוף תידוע לעדה ולעדים, אף אכן תהא ידועה לעדה ולעדים, פרט לשאבד האבן. אומר לו רבי עקיבא: איז לי אלא שאבד האבן. ומניין אפלו היתה תלויה אף היא, או מקל בבית דין, ויודעין הדינין שעל שוקו הפהו ועל צפור נפשו הפהו, הרי שדחאו מראש הבירה, ונפל ומת, הבא בירה לבית דין. ואם תאמר, יבאו בית דין ויראו את הבירה שנפלה, אומר אני, יחזרו הבעלים ויכנו אותה, אלא מה עדים נאמנים על פה, אף בדיני נפשות, הפל תלוי בעדים. נתערבה באחרות משערין את הקלה שבהן. אם יש בה פדי להמית – הרי זה חייב. ואם לאו – פטור. נפלה לאור ונשרפה או למים, ונמחית פטור. נתפזן להכות זה והכה את זה. רבי יהודה מחייב ורבי שמעון פוטר. ומודה רבי יהודה, שאם נתפזן לתרוג את הבהמה והרג את האדם, לעובדי פוכבים והרג את ישראל, לנפלים והרג את בן קימא שהן פטור.

ג. חיבי מיתות חמורות שנתעברו בחיבי מיתות קלות - ממיתין אותן בקלה שבהן. רבי יוסי אומר: קלה שבמיתות בהנך. וכן היה רבי יהודה אומר: גדון בזיקה הראשונה שבאה אליו. פיצד? תבא על חמותו, והיא אשת איש, היתה חמותו ואחר כך נעשית אשת איש - גדון בשרפה. אשת איש ואחר כך נעשית חמותו - גדון בהנך. עבר עברה שיש בה שתי מיתות - ממיתים אותו בחמורה שבהן. כל חיבי מיתות שבתורה, שאי אתה יכול להמיתו במיתה האמורה בהן, המיתו בכל המיתות, בין קלות בין חמורות, שנאמר (דברים יז, ז): "ובערף תרע מקרבך".

ד. מתרין בו ושותק, מתרין בו והרכין בראשו, מתרין בו פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותו לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מתרין בו, וכרביעית כונסין אותו לכפה. ונותנין לו לחם צר ומים לחין. פיוצא בו, חיבי מלקות שלקו ושנו - מלקין אותן פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותן לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מלקין אותן.

וּבְרִיעֵית כּוֹנְסִין אוֹתָן לְכַפֵּה, וּמֵאַכִּילִין אוֹתָן שְׁעוּרִים עַד
שְׁכָרִיסָם נִבְקַעַת.

ה. הוֹסִיפוּ, הַפּוֹרֵק עַל, וְהַמְפַּר בְּרִית, וְהַמְנַגֵּל פָּנִים בַּתּוֹרָה,
וְהַהוֹנֵה אֶת הַשֵּׁם בְּאוֹתִיוֹתָיו, שְׂאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי
עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַמְנַעֲנַע קוֹלוֹ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה,
וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּמִין זֶמֶר – אִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. אֲבֵא שְׂאוּל
אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי עֲקִיבָא: הַלּוֹחֵשׁ עַל הַמִּכָּה וְאָמַר (שְׁמוֹת טו, כו):
”כֹּל הַמְחַלֵּה” כּו’ וְרוֹקֵק – אִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. אֲרַבְעָה
מַלְכִים, יִרְבְּעָם, אַחָאב, אַחֹז, מְנַשֶּׁה אִין לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְנַשֶּׁה יֵשׁ לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר
(דְּבָרֵי תִימִים–ב לג, יט): ”וְתִפְּלָתוֹ וְהִעֲתָר לוֹ”, וְכֹל הַטָּאִים וּמְעִילוֹת
וְהַמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בָּהֶם בָּמוֹת, וְהִעֲמִיד הָאֲשֶׁרָה וְהַפְּסָלִים
לְפָנָי הַכְּנָעוּ, הֵנָּם כְּתוּבִים עַל דְּבָרֵי חוּזָה – מִלְמַד, שֶׁנֶּעֱתָר לוֹ,
וְהִבִּיאוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

יום שישי, ח' אדר תשע"ה

רמב"ם

אשוח: יז,
יח, יט

ירושלמי

מעשר שני ט

בבלי

כתבות כה

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק שלשה עשר

א. תנא, בני רשעי ישראל – אין להם חלק לעולם הבא, ולא
חיון לעולם הבא, שנאמר (מלאכי ג, יט): "כי הנה היום בא בווער
פתנור" וגו'; דברי רבן גמליאל. רבי יהושע אומר: באין הן
לעולם הבא, ולהלן הוא אומר (תהלים קמז, ו): "שומר פתאים ה"
וגו'. ולהלן הוא אומר (דניאל ד, יא): "גדי אילנא וקצצו ענפיה
ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו". אומר רבן גמליאל: מה אני
מקיים (מלאכי ג, יט): "אשר לא יעזוב להם שרש וענף". אומר לו:

שאינן המקום מניח המצות ושירי מצות להם ולאבותיהם בעולם. דבר אחר, "שרש" – זו נשמה. "וענף" – זה הגוף. ובני רשעי עובדי פוכבים לא חיו ולא נדונין. רבי אליעזר אומר: כל רשעי עובדי פוכבים אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (תהלים ט, יח): "ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים"; "ישובו רשעים לשאולה" – אלו רשעי ישראל. "כל גוים שכחי אלהים" – אלו רשעי עובדי פוכבים. אמר לו רבי יהושע: אלו אמר הכתוב "ישובו רשעים לשאולה כל גוים" ושתק, היה אומר בדבריו – אלו רשעי ישראל ורשעי עובדי פוכבים, עכשו שאמר הכתוב "שכחי אלהים", הא יש צדיקים בעובדי פוכבים שיש להם חלק לעולם הבא. בית שמואי אומרים: שלשה כתות הן, אחת לחיי העולם הבא ואחת לחרפות לדראון עולם, אחת לחיי עולם – אלו צדיקים גמורים. אחת לחרפות לדראון עולם – אלו רשעים גמורים. שקולים שבהן יורדים לגיהנם ומצפצפים ועולים ומתרפאים, שנאמר (זכריה יג, ט): "והבאתי את השלשית באש" וגו'. ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב, ו): "ה' מכיית ומחיה". ובית הלל אומרים: "ורב חסד" (שמות לד, ו) –

מטה כלפי חסד, ועליהם הוא אומר (תהלים קטו, א): "אתבתי כי ישמע". ועליהם נאמר כל הפרשה בלה. פושעי ישראל בגופן ופושעי עובדי כוכבים בגופן יורדין לגיהנם ונדונין בה שנים עשר חדש. לאחר שנים עשר חדש, נפשן בלה וגופן נשרף, וגיהנם פולטתן, ונעשין אפר. והרוח זורה אותן ומפזרתן, ונעשית אפר תחת רגלי הצדיקים, שנאמר (מלאכי ג, כא): "ועפותם רשעים כי יהיו אפר" [וגו']. אבל המסורות, והאפיקורסין, והכופרין בתורה, ופורשים מדרכי צבור, ושאינ מודים בתחית המתים, וכל מי שחטא והחטיא את הרבים, כגון ירבעם ואחאב, ושנתנו חתתם בארץ חיים, ושפשטו ידיהם בזבול - גיהנם ננעלת בפניהם, ונדונין בה לדורי דורות, שנאמר (ישעיה סו, כד): "ויצאו וראו בפגרי האנשים" וגו' - שאול בלה והם אינם כלים, שנאמר (תהלים מט, טו): "ויצורם לבלות שאול". ומי גרם להם? שפשטו ידיהם בזבול, שנאמר (שם): "מזבול לו". ואין זבול אלא בית המקדש, שנאמר (מלכים-א ה, יג): "בנה בניתי בית זבול לד". דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין חיין לעולם הבא, שנאמר (בראשית ז, כג):

"וימח את כל תיקום וגו' השמים" – בעולם הזה. "ויפוחו מן
 הארץ" – לעולם הבא. רבי יהודה בן בתירא אומר: "ויאמר ה'
 לא ידון רוחי באדם" (בראשית ו, ג) – לא ידון ולא רוחי בהן
 לעולם. דבר אחר: "ויאמר ה' לא ידון"; אומר המקום: איני
 מחזיר רוחי לנגנה. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: "לא ידון" –
 אומר המקום, איני דנו, בשעה שאני משלם שכר לצדיקים,
 אבל רוחן של רשעים קשה להם יותר מן הכל, שנאמר (ישעיה
 לג, יא): "רוחכם אש תאכלכם". דור המגדל אין להם חלק לעולם
 הבא, ואינן חיינ לעולם הבא, שנאמר (בראשית יא, ח): "ויפיץ ה'
 אותם משם על פני כל הארץ" – בעולם הזה. "ויחדלו לבנות"
 – לעולם הבא. אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא, ואינן
 חיינ לעולם הבא, שנאמר (בראשית יג, ג): "ואנשי סדום רעים
 וחטאים וגו' – בעולם הזה. "לה' מאד" – לעולם הבא. דבר
 אחר: "רעים" – איש על חברו. "וחטאים" – בגלוי עריות.
 "לה'" – בעבודה זרה. "מאד" – בשפיכות דמים. מרגלים אין
 להם חלק לעולם הבא, ואינן באים לארץ, שנאמר (במדבר יד, כג):
 "וכל מנאצי לא יראוה". קרח ועדתו אין להם חלק לעולם הבא.

ואין היין לעולם הבא, שנאמר (במדבר טו, לג): "ותכם עליהם הארץ" וגו' - בעולם הזה. "ויאבדו מתוך הקהל" - לעולם הבא; דברי רבי עקיבה. רבי יהודה בן בתירא אומר: באין הן, ועליהן הוא אומר (תהלים קיט, קעו): "תעיתי פשה אויבך" וגו'. נאמר כאן אבדה, ונאמר להלן אבדה, מה אבדה האמור להלן - אבדה מתבקשת, אף אבדה האמורה כאן - אבדה מתבקשת. דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (במדבר יד, לה): "במדבר הזה יתמו" - בעולם הזה. "ושם ימותו" לעולם הבא. ואומר (תהלים צה, יא): "אשר נשבעתני באפי" וגו'; דברי רבי עקיבה. רבי אליעזר אומר: באין הן, ועליהם הוא אומר (תהלים נ, ה): "אספו לי חסידיו" וגו'. מה תלמוד לומר "באפי"? באפי נשבעתני, וחוזר אני בי. רבי יהושע בן קרחה אומר: לא נאמרו דברים אלו אלא בלפי דורות. "אספו לי חסידיו", על שום שעשו לי גמילות חסד. "בזרתי בריתי" - על שום שנכרתו על ידי. "עלי זבח" - על שום שעילו אותי, ונזבחו על ידי. רבי שמעון בן ננס אומר: באין הן, ועליהן הוא אומר (ישעיה נא): "ופדוני ה' ישובו" וגו'. עשרת השבטים אין

להם חלק לעולם הבא, ואינן חיינן לעולם הבא, שנאמר (דברים
 כט): "וית'שם ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול" –
 בעולם הזה. "וישליכם אל ארץ אחרת" – לעולם הבא. רבי
 שמעון בן ננס מושם רבי יהודה איש כפר איבום: "כיום הזה" –
 אם מעשיהם כיום הזה, אינן באין, אם לא באין הן. ורבותינו
 אמרו: אלו ואלו יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה כז, יג):
 "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאז האזכבדים בארץ
 אשור וגו'. "אשור" – אלו עשרת השבטים. "והנדהים בארץ
 מצרים" – אלו דור המדבר. אלו ואלו "והשתחוו לה' בהר
 הקדש בירושלים".

שַׁבַּת קֹדֶשׁ , ט' אָדָר תּשׁע"ה

רמב"ם

אֲשׁוּת: כ,
כא, כב

ירושלמי

מַעֲשֵׂר שְׁנִי י'

בבלי

פְּתוּבוֹת כו

הַרְיֵנִי לְזִמְדָּ לְקַיִם מִצְוֹת בּוֹרְאִי, וְהַרְיֵנִי מִזְבַּח בְּלִמּוּדֵי לַעֲלוֹי נִשְׁמַת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה בֶּן רַבִּי מְנַחֵם זָאב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁתַּקֵּן לַמּוֹד זָה.

מִסְפַּת סְנֵהֲדָרִין פָּרָק אַרְבָּעָה עָשָׂר

א. עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה להיות, ולא נכתבה אלא לומר דרש ומול שָׁכַר. רבי שמעון בר רבי אלעזר אומר: אין עושין שלוש עירות הנדחות בארץ ישראל. אבל עושין אחת או שתים. רבי שמעון אומר: אף שתים לא יעשו, אלא אחת ביהודה, ואחת בגליל, ובסמוך לספר אפלו אחת לא יעשו, כדי שלא יפוצו נכרים ויחריבו את ארץ ישראל, כשהוא קול – וכינתן והעיר מתרת. כשהן בסוף – וכינתן והעיר מתרת. אם

שָׁהוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם – הֵן בְּסוּף וּבִיזְתָן וְהָעִיר אֲסוּרָה. לֹא שָׁהוּ
 שְׁלֹשִׁים יוֹם – הֵן בְּסוּף וּבִיזְתָן וְהָעִיר מִתְּרַת. לְעוֹלָם מִדִּיחַ
 בְּסוּקֵיהָ וּבִיזְתָן וְהָעִיר אֲסוּרָה. הַדִּיחוּהָ נָשִׁים וְלֹא אֲנָשִׁים,
 קַטְנִים וְלֹא גְדוּלִים, יְכוּל תְּהֵא עִיר הַנְּדַחַת? תִּלְמוּד לֹאמַר (דְּבָרִים
 יג, יד): "אֵת יוֹשְׁבֵי עִירָם" – אַחַר יוֹשְׁבֵי עִירָם מִחֲלָף הַדְּבָר, וְאִין
 תִּדְבֵּר מִחֲלָף אַחַר כָּל אֵלֹה, יְכוּל אֶפְלוּ נִתְכַּנְּסוּ לְתוֹכָהּ גָּרִים
 וְעַבְדִּים מְשַׁחֲרֵרִין תְּהֵא נַעֲשִׂית עִיר הַנְּדַחַת? תִּלְמוּד לֹאמַר
 (שָׁם): "אֵת יוֹשְׁבֵי עִירָם" – אַחַר יוֹשְׁבֵי עִירָם מִחֲלָף, וְאִין
 תִּדְבֵּר מִחֲלָף אַחַר כָּל אֵלֹה. קַטְנֵי בְּנֵי אֲנָשִׁי עִיר הַנְּדַחַת שְׁתִּדְּחוּ
 עִמָּה – אִין נְהַרְגִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נְהַרְגִין. אָמַר לִיה רַבִּי
 עֲקִיבָה: מַה אָנִי מְקִיָּם (שָׁם יג, יח): "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמוּךָ
 וְהִרְבֵּךָ", אִם לְרַחֵם עַל הַגְּדוּלִים, תְּרִי כְּבֹר נֶאֱמַר (שָׁם יג, טז):
 "הִבֵּה תִפְחָ", אִם לְרַחֵם עַל בְּהֵמָתָן, תְּרִי כְּבֹר נֶאֱמַר (שָׁם): "וְאֵת
 בְּהֵמָתָהּ לְפִי חֶרֶב", מַה אָנִי מְקִיָּם "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים"? אֵלֹה
 קַטְנִים שְׁבֵתוֹכָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף גְּדוּלִים אִין נְהַרְגִין,
 אֲלֹא עַל פִּי עֵדִים וְהִתְרָאָה, מַה אָנִי מְקִיָּם "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים"
 וְגו', שְׂמֹא יֵאמְרוּ בֵּית דִּין, תְּרִי אָנֹה עוֹשִׂין עִיר הַנְּדַחַת, וְלִמְחָר

יהו אחיהן וקרוביהם קושרים שנאה בלבם עלינו, אלא כך אמר המקום, הרי אני ממלא אותן רחמים ומטיל אני אהבתי בלבם, כלומר, שאין בלבנו עליכם, דין אמת דנתם! ולא מתאבלין אלא אזנים, שאין אנינות אלא בלב. נכסים של צדיקים – שבתוכה אוכדין, ושבוּחֻצָה לה פלטים. ושל רשעים – בין מתוכה ובין מחוּצָה לה אוכדין. רבי אליעזר אומר: מוכיח בדבר, לזמ שלא תיה בסדום אלא מפני נכסיו, אף הוא יצא וידיו על ראשו, שנאמר (פראשית יט, כב): "מהר הפלמט שמה" – דיד שותמלט את נפשך. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אוכדין? מפני שגורמו לצדיקים לדור בין הרשעים. והרי דברים קל וחומר! ומה אם נכסים שאינם, לא רואין, ולא שומעין, ולא מדברים, על שגורמו לצדיקים לדור בין הרשעים – אמר הכתוב: ישרפו! הפטת את חברו מדורו חיים לדורו מות, על אחת כפה וכפה שיהא בשרפה.

ב. קדשי מזבח ימותו וקדשי בְּדֵק הַבַּיִת יפדו. רבי שמעון אומר: "בהמתה" – פרט לבכורות ולמעשר. "שללה" – פרט

לְכֶסֶף הַקְדָּשׁוֹת וּלְכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנֵי מַחְבֵּר לְקַרְקַע – בֵּין כֶּף וּבֵין
 כֶּף מִתֵּר, שְׁנַאֲמַר "תִּקְבְּעִין" – פָּרַט לְמַחְבְּרִים. בְּעִיר אַחֲרַת בֵּין
 כֶּף וּבֵין כֶּף – אָסוּר. תְּהוּרַג אֶת הָאָדָם, וְהַשׁוֹרֵף אֶת הַכֶּסֶת, וְהַמַּעֲקָר אֶת הַבְּהֵמָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֶת שְׂדֵרְכּוֹ לְשַׁפּוֹף –
 יִשְׁפֹּף. אֶת שְׂדֵרְכּוֹ לְשַׁרֵּף – יִשְׂרַף. לַעֲקָר – יַעֲקֹר. אֵין מִמֵּיתִין
 אוֹתָן, וְלֹא דוֹקְרִין, לֹא בְּחֻצִים וְלֹא בְּרִמְחִים, וְלֹא בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל
 חֶרֶב אֲלֹא בְּפִיהָ, שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים יג, טז): "לְפִי חֶרֶב". וְהִיתָה תֵּל
 עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד" – לֹא תַעֲשֶׂה אֲפִלוּ גִזְזוֹת וּפְרִדָּסִים.
 "וְהִיתָה" – תִּלְמוּד לֹמַר "עוֹלָם", שֶׁכֶּבֶר הִיתָה בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ.
 רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה אָמְרִים: הָרִי הוּא אָמַר (יְהוֹשֻׁעַ
 ג, כו): "אֲרֹר הָאִישׁ [לְפָנַי ה'] אֲשֶׁר יָקוּם וּבְנֶה אֶת הָעִיר הַזֹּאת
 אֶת יְרִיחוֹ, וְכִי אֵין אָנּוּ יוֹדְעִין שִׁירִיחוֹ שְׁמָה? אֲלֵא שְׁלֵא יִבְנֶה
 אוֹתָהּ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ בְּעִיר אַחֲרַת, שְׁלֵא יִבְנֶה עִיר אַחֲרַת
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ יְרִיחוֹ. "בְּכֹרֹו יִסְדָּנָה", וְכֵן הוּא אָמַר
 (מְלָכִים-א טז, לד): "בְּיָמָיו בְּנֶה חֵיָאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחוֹ". וְהָלֵא
 חֵיָאֵל מִשָּׁל יְהוֹשֻׁעַט וְיְרִיחוֹ מִשָּׁל בְּנֵימִין! וְלָמָּה נִתְּלָה בְּאַחָאָב?
 מִלְּמַד שְׁתוּלִין חוּבָה בְּחֵיב. בִּיּוֹצֵא בּוֹ (שׁוֹפְטִים יח, ל): "וַיְהוֹנֲתָן בֶּן

גְּרָשׁוּם בֶּן מְנַשֶּׁה". וְכִי בֶּן מְנַשֶּׁה הָיָה? וְהֲלֹא בֶּן מִשֶּׁה הָיָה!
 וְלָמָּה נִתְּלָה דְבַר בְּמִנְשֵׁה? מִלְּמַד שֶׁתּוֹלִין חוֹבָה בְּחַיִּב. (מְלָכִים-א טו, לד): "בְּאֲבִירָם בְּכוֹרוֹ יִסְדָּהּ וּבְשִׁגְוִב צָעִירוֹ הִצִּיב דִּלְתֵיהָ";
 בְּאֲבִירָם בְּכוֹרוֹ לֹא הָיָה לוֹ מִמָּה לְשַׁלְּמָהּ, שִׁגְוִב – רָשָׁע! הָיָה לוֹ
 מִמָּה לְשַׁלְּמָהּ, הֵן בְּקִשׁוֹ לְרַבּוֹת אֶת מְמוֹנָם, מִזִּין שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה
 בָּהֶן מְאֵרָה וְהָיוּ מִתְמַעְטִין וְהוֹלְכִין? תְּלַמּוּד לֹמַר (שָׁם): "כְּדַבֵּר
 ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן". רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר:
 לֹא אוֹתָהּ בָּנָה אֶלָּא אַחֲרֵת בָּנָה. וּמִשְׁנַבְּנָתָה – הִתְרָה לַיִשָּׁב
 בָּהּ. וְכֵן הוּא אָמַר (מְלָכִים-ב ב, ה): "וַיִּגְשׁוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
 בִּירִיחוֹ אֶל אֱלִישָׁע", שָׁמָּה יֵאמְרוּ בֵּית דִּין, הֲרִי אֲנִי עוֹשִׂין עִיר
 הַנְּדַחַת, וּמִהָרִיבִין אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא כָּשֶׁם שֶׁשְׁמַחָה לְפָנֶי
 הַמָּקוֹם בְּקִיּוּמָן שֶׁל צְדִיקִים, כִּךָּ שְׁמַחָה לְפָנֶי הַמָּקוֹם בְּאִבּוּדָם
 שֶׁל רָשָׁעִים, שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלֵי יא, י): "בְּאִבְדֹּ רָשָׁעִים רָנָה" עִיר
 הַנְּדַחַת וַיּוֹשְׁבֶיהָ, שִׁירֶיהָ וּפְרוֹתֶיהָ, בִּימוֹם וּמָה שֶׁעָלֶיהָ, מְרַקוּלִים
 וּמָה שֶׁעָלָיו, וְכָל דְּבַר שֶׁחָל עָלָיו אִסּוּר עֲבוּדָה זָרָה – בְּלֹן
 אִסּוּרִין בְּהִנָּאָה.

ג. זמן ממרא שהתורה ועשה, התורה ולא עשה - פטור. התורה על מנת לעשות, אף על פי שלא עשה - חיב.

ד. המנבא לעקור דבר מדברי תורה - חיב. רבי שמעון אומר: אם נתנבא לקים מקצת ולבטל מקצת - פטור. ובעבודה זרה, קימה היום ובטלה למחר - חיב. המתנבא מה שלא שמע, בצדקה בן פנענה, ושלא נאמר לו - בחנניה בן עזור, שהיה שומע דברים מפי ירמיהו הנביא, שהיה מתנבא בשוק העליון, וחזר ומתנבא בשוק התחתון. הפובש את נבואתו - כיונה בן אמת, והמותר על דברי נביא - בחברו של מיכה. ונביא שעובר על דברי עצמו - בעדו. והמשנה את נבואתו, זר וטבול יום, ומחפר בגדים ומחפר כפורים, ושלא רחויץ ידים ורגלים, ופרועי ראש ושתניי יין ששמשו - כלן במיתה. ובמה היא מיתתו? בידי שמים! וכל הזוממין והבועלים - מקדימין לאותה המיתה, אם לסקילה - אם לשרפה - שרפה. במה דברים אמורים? שהוא פיוצא בהן באותה מיתה, פיוצא בהן בסקילה הוא והן בסקילה, פיוצא בהן בשרפה הוא והן בשרפה, פיוצא בהן בחנק הוא בשרפה והן בחנק.

נכספתי מאד...

להמשיך את העולם אל עשייה, שיהיה היוב אצל כל אחד
ואחד ללמוד בך ובה בכל יום ולא יעבור...

שיחות הר"ן סימן יט

הַזְדַּמְנוּת נַפְלְאָה!

”הַמִּשְׁתַּתַּף בְּהַדְפָּסַת ”אֲשֶׁר
בַּנְּחָל”, (אף כַּמָּה אַנְשִׁים בְּנַחַד), יִזְכֶּה
לְיִשׁוּעָה בְּכֹל עֲנִיָּן שֶׁיִּצְטָרֵךְ...”

(כ"ק מרחן מוהרא"ש ו"ל)

לְנִטְיִילַת חֵלֶק בְּהַדְפָּסַת הַמְּרָכִים
הַקְדוּשִׁים שֶׁל 'אֲשֶׁר בַּנְּחָל':

052-7622316